

Oponentský posudok na habilitačnú prácu

Názov práce:

KONKURENCIESCHOPNOSŤ CESTOVNÉHO RUCHU S DÔRAZOM NA DESTINAČNÝ
MANAŽMENT KRAJÍN

Autor: PhDr. Petra Vašaničová, PhD.

Súčasný rozvoj podnikania v rámci súčasnej ekonomiky súvisí s využívaním moderných digitálnych technológií a globalizáciou prakticky všetkých procesov. Globálna ekonomika vstupuje do novej etapy, súčasťou ktorej je podnikanie vyznačujúce sa charakteristickou črtou zdieľania a spolupráce naprieč všetkými politickými hranicami a všetkými oblasťami ekonomického, politického a spoločenského života. To sa predovšetkým týka aj sféry ekonomiky týkajúcej sa cestovného ruchu. Preto považujem predloženú habilitačnú prácu za vysoko aktuálnu.

1. Habilitačná práca

Cieľom habilitačnej práce bola analýza, konkurencieschopnosti krajín skoro celého sveta v cestovnom ruchu s identifikáciou vplyvov na výkonnosť cestovného ruchu., problémom, ktorým sa autorka tiež zaoberala bolo či na základe existencie prírodných zdrojov a kultúrnych pamiatok štáty Európskej únie majú možnosť vytvárať spoločné stratégie v rámci destinačného manažmentu. Teoretická časť práce sa zaoberá konkurencieschopnosťou štátov v cestovnom ruchu. V predloženej práci je podrobne charakterizovaný index konkurencieschopnosti cestovného ruchu. V empirickej časti predkladanej práce sú špecifikované tri výskumné ciele a formulovaných osem výskumných hypotéz. Výhodou práce je, že je použitá veľká vzorka až 127 štátov, čo umožňuje porovnanie výsledkov medzi nimi, širšiu interpretáciu a vyššiu robustnosť výsledkov. Prínosom habilitačnej práce je vytvorenie nového indexu konkurencieschopnosti cestovného ruchu tvoreného názormi turistov, pretože práve oni môžu zvýšiť príjmy z tohto odvetvia. Ďalším prínosom je zachytenie navonok heterogénnych a vnútorne homogénnych skupín štátov Európskej únie v rôznych ukazovateľoch prírodných a kultúrnych atribútov súvisiacich s konkurencieschopnosťou cestovného ruchu pomocou zhlukovej analýzy a multidimenzionálneho škálovania. To umožňuje podnikateľom i manažérom v cestovnom ruchu rozvíjať spoločné stratégie, ktoré sú charakteristické pre homogénne skupiny. Prínosom práce je aj využitie kvantilovej regresie pri modelovaní výkonnosti odvetvia cestovného ruchu, v ktorej boli ako nezávislé premenné použité aj ukazovatele merajúce konkurencieschopnosť odvetvia. V závere sa autorka zaoberá aj novovzniknutou situáciou spôsobenou pandémiou COVID-19 a jej vplyvom na vývoj cestovného ruchu.

V prvých dvoch kapitolách autorka objasnila pojem a históriu konkurencieschopnosti v podnikaní a ekonomike všeobecne a v druhej kapitole sa koncentrovala na konkurencieschopnosť v cestovnom ruchu. Tieto poznatky tvorili východisko pre spracovanie štvrtej kapitoly ktorá obsahuje výsledky výskumu. Kapitola pojednáva najmä o súvislostiach v hodnotách pôvodného a nového TTCI (Index konkurencieschopnosti cestovného ruchu - z angl. *Travel and Tourism Competitiveness Index*), o zhlukovej analýze krajín Európskej únie podľa vybraných ukazovateľov TTCI a o modeloch vzťahov medzi návštevnosťou krajiny, ekonomickými ukazovateľmi a konkurencieschopnosťou cestovného

ruchu. Poznatková báza odráža aktuálny stav poznania uvedenej problematiky a je primerane doplnená vhodnými grafickými znázorneniami a tabuľkami. Poznatky sumarizované v habilitačnej práci naznačujú, že nové prístupy k analýzam konkurencieschopnosti cestovného ruchu môžu vytvoriť nové možnosti pre poskytovateľov služieb a príjemcov služieb, avšak zároveň vyvolávajú mnoho otázok týkajúcich sa poskytovania služieb. Výsledky vyplývajúce z výskumu realizovaného v rámci habilitačnej práce zdôrazňujú, že prírodné zdroje, či kultúra, ale aj celková konkurencieschopnosť krajiny v rámci cestovného ruchu meraná Indexom konkurencieschopnosti cestovného ruchu majú významný vplyv na počet príchodov zahraničných návštevníkov, na príjmy z medzinárodného cestovného ruchu, ale aj na HDP z cestovného ruchu. Keďže je nevyhnutné poskytnúť podnikateľom nástroje na zlepšenie ich schopnosti vyvíjať efektívne programy a stratégie, ktoré sú v súlade s očakávaniami trhu, zistenia tejto habilitačnej práce poskytujú všeobecný rámec, ktorý by mohol pomôcť v tvorbe stratégií a manažmentu dať nástroj na podporu udržateľného rozvoja medzinárodného cestovného ruchu.

Autorka v predloženej práci prináša nové poznatky v danej oblasti, ktoré majú súvisť s k medzinárodnému manažmentu, ktorého význam v súčasnom globalizovanom svete čoraz viac narastá. *Vedeckým prínosom habilitačnej práce je*, že autorke sa podarilo zhromaždiť široké spektrum poznatkov z problematiky indexu konkurencieschopnosti cestovného ruchu a na základe dôkladnej analýzy prostredia vytvoriť nový index, ktorý je vhodnejší na dnešné vysoko globalizované prostredie ovplyvnené digitalizáciou. Nemenej dôležitá je i aplikácia zhlukovej analýzy a kvantilovej regresie v modeloch analýzy konkurencieschopnosti cestovného ruchu.

Téma habilitačnej práce je dlhodobo vysoko aktuálna a široko pertraktovaná nielen vo vedeckej obci, na úrovni vlády Slovenskej republiky, ale i na úrovni Európskej únie, ktorá si dala za cieľ v rámci Európskej stratégie pre udržateľný cestovný ruch (European Parliament Resolution of 25 March 2021 on Establishing an EU Strategy for Sustainable Tourism) zachovať postavenie Európy ako vedúcej destinácie a zároveň maximalizovať príspevok priemyslu k rastu a zamestnanosti a podporovať spoluprácu medzi krajinami EÚ, najmä prostredníctvom výmeny osvedčených postupov. Kompetenciou EÚ v cestovnom ruchu je podpora a koordinácia, ktorá dopĺňa činnosť členských krajín. Habilitačnú prácu je možné využiť však nielen v praxi, ale aj na vysokých školách v rámci pedagogického procesu.

2. Vedecká a pedagogická činnosť

V rámci zhodnotenia erudovanosti habilitantky konštatujem nasledovné: PhDr. Petra Vašaničová, PhD. vykazuje od roku 2015 intenzívnu pedagogickú činnosť, ktorú charakterizujú prednášky a cvičenia vedenie záverečných prác v dvoch stupňoch vzdelávania a iné aktivity súvisiace s činnosťou vysokoškolského učiteľa a rozmanitou mimoškolskou činnosťou. Bola vedúca alebo spoluriešiteľka viacerých ukončených projektov a v súčasnosti je zástupca vedúceho projektu a spoluriešiteľkou vedeckého projektu VEGA. Výsledky svojej vedeckej práce prezentuje na významných vedeckých fórach a to nielen doma, ale aj v zahraničí. Je autorkou resp. spoluautorkou učebných textov. PhDr. Petra Vašaničová, PhD. mnohými výstupmi svojej doterajšej vedeckej práce, vystúpeniami na konferenciách a príspevkami vo vedeckých diskusiách získala uznanie vedeckej komunity. V zozname deväťdesiatich šiestich prác je sedem karentovaných článkov, a ďalších osem indexovaných v databázach WOS a/alebo SCOPUS a tridsaťsedem ďalších článkov vo vedeckých a odborných časopisoch. Podľa zoznamu mala autorka tridsaťšesť publikovaných príspevkov na rôznych konferenciách a sympóziách, čo je tiež nesporným dôkazom že o jej výsledky je záujem v širokej vedeckej a i odbornej spoločnosti. O záujme o jej publikácie svedčí aj šesťdesiatšesť citácií v zahraničných publikáciách registrovaných v databázach WOS a/alebo SCOPUS a ďalších 20 neregistrovaných, doma je to ďalších vyše štyridsať citácií.

PhDr. Petra Vašaničová, PhD. podľa môjho názoru v plnom rozsahu preukázala splnenie cieľov habilitačnej práce, čím významnou mierou prispela k rozvoju poznania v oblasti medzinárodného manažmentu. Autorka vhodným členením habilitačnej práce a predstavením výsledkov prístupnou a zrozumiteľnou formou preukázala aj svoje pedagogické schopnosti a spôsobilosť stručne, zrozumiteľne a pojmovo čisto formulovať text. Rád by som zdôraznil, že rozbor PhDr. Petry Vašaničovej, PhD. konkurencieschopnosti cestovného ruchu krajín sveta a identifikácie vplyvov na výkonnosť cestovného ruchu je veľmi komplexný, systematický a dôkladný. Prezrádza autorkinu vedecko-výskumnú dôslednosť, ako aj svedomitosť logicko-analytického prístupu. Funkčné odvolávky a citácie pramenných textov (v slovenčine, češtine a angličtine) nie sú len vyžadovanou súčasťou textu – ale dôkazom, že autorka naozaj pracuje s originálmi kvalitných aktuálnych výskumných výsledkov.

3. Otázky do diskusie

Prirodzene pri štúdiu habilitačnej práce ma napadlo množstvo prirodzených otázok. Práca je naozaj veľmi inšpirujúca, a tak som aspoň niektoré z otázok, ktoré ma pri čítaní práce napadli, zahrnul do svojho posudku a navrhujem ich do diskusie pri obhajobe:

- Dnes sa venuje značná pozornosť poskytovaniu služieb prostredníctvom digitálnych platforiem. Existuje už databáza informácií o druhoch služieb, ktoré sú poskytované týmito formami v cestovnom ruchu aj s uvedením poskytovateľa služieb ?
- Ako vidíte perspektívy Slovenska v cestovnom ruchu v postcovidovom období?
- Vplyva počet zahraničných študentov na konkurencieschopnosť cestovného ruchu?

Záver

Na základe všetkých svojich vyššie uvedených hodnotiacich stanovísk chcem vyjadriť jednoznačné presvedčenie, že PhDr. Petra Vašaničová, PhD. svojou habilitačnou prácou, publikačnou a pedagogickou činnosťou spĺňa podmienky udelenia vedecko-pedagogického titulu „docent“.

V zmysle Vyhlášky MŠ SR č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov ako aj v súlade s internými kritériami Fakulty manažmentu, ekonomiky a obchodu Prešovskej univerzity v Prešove na vyhodnotenie splnenia podmienok získania vedecko-pedagogického titulu **docent odporúčam** habilitačnú prácu **PhDr. Petry Vašaničovej, PhD.** k obhajobe a po jej úspešnom absolvovaní navrhujem menovanej udeliť vedecko-pedagogický titul **docent** v odbore ekonomika a manažment

V Bratislave 15.1.2022

Prof. RNDr. Michal Greguš, PhD.